

**Päijät-Hämeen
hyvinvointikuntayhtymän
vuoden 2018 talousarvio ja
taloussuunnitelma
vuosille 2018 - 2020**

Sisällysluettelo

1	ESIPUHE – TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS	4
2	YLEISET LÄHTÖKOHDAT	6
2.1	Toiminta-ajatus	6
2.2	Henkilöstö	8
2.3	Taloudelliset lähtökohdat	10
2.3.1	Yleinen taloudellinen kehitys	10
2.3.2	Kuntayhtymän talousarvion lähtökohdat	12
2.3.3	Talousarvion rakenne ja sitovuus	14
2.3.4	Tilivelvolliset	15
3	KUNTAYHTYMÄN TOIMINTA JA TALOUS	16
3.1	Kuntayhtymän toiminnalliset tavoitteet	16
3.2	Yhtymän johto	18
3.3	Strategia- ja tukipalvelut	20
3.4	Terveys- ja sairaanhoitopalvelut	22
3.5	Ikäntyneiden palvelut ja kuntoutus	24
3.6	Perhe- ja sosiaalipalvelut	26
3.7	Ympäristöterveyskeskus	28
3.8	Investoinnit	30
4	PÄIJÄT-HÄMEEN HYVINVOINTIKUNTAYHTYMÄN PÄIJÄT-HÄMEEN LABORATORIOPALVELUJEN LIKELAITOKSEN TAVOITTEET JA SITOVAT ERÄT VUODELLE 2018	31
5	PÄIJÄT-HÄMEEN HYVINVOINTIKUNTAYHTYMÄN SOSIAALIALAN OSAAMISKESKUS VERSO -LIKELAITOKSEN TAVOITTEET JA SITOVAT ERÄT VUODELLE 2018	31
6	LASKELMAT	32
6.1	Tuloslaskelmat	32
6.2	Rahoituslaskelmat	34
7	KUNTIEN MAKSUOSUUDET VUODELLE 2018	36
8	LIITTEET	37

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän vuoden 2018 talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2018 - 2020

Taitto: Juha Kortelainen, JK2 • Kuvat: PHHYKY ja Shutterstock

Tätä kirjoittaessa Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä on toiminut tasan 10 kuukautta. Hyvinvointiyhtymän toista talousarviota on voitu valmistella hallitummassa ja tutumassa ympäristössä kuin ensimmäistä talousarviota vuosi sitten. Muutosvauhti tulee kuitenkin säilymään kovana.

2018

Palvelut

Väestön ikääntyminen ja hoitojen parantuminen lisäävät palvelutarvetta arviolta 3% vuodessa. Hyvinvointiyhtymän tavoitteena on vastata kasvavaan palvelutarpeeseen ja parantaa hoitoon ja palveluihin pääsyä. Paljon palveluja tarvitsevia asiakkaita ohjataan palvelujen käytössä keskitetyksi ja heidän palvelutarpeen arvionsa keskitetään. Palvelutasojen ja toimintamallien yhtenäistäminen Hyvinvointiyhtymän alueella jatkuu myös vuonna 2018. Vanhusten palvelujen rakennemuutos on edennyt vauhdilla. Myös mielenterveys- ja päihdepalvelujen painopistettä on pystytty siirtämään kevyiden palvelujen suuntaan. Tavoittelemmme myös erikoissairaanhoidossa hoitoon pääsyn nopeuttamista sekä palveluketjujen nykyistä parempaa integraatiota.

Henkilöstö

Vuoden 2017 aikana usean tuhannen Hyvinvointiyhtymän työntekijän työssä on tapahtunut suuria muutoksia. Työpaikat, esimiehet ja työtoverit ovat vaihtuneet. Juuri valmistuneessa koko henkilöstön työhyvinvointikyselyn mukaan työhyvinvoinnissa on paljon parantamisen varaa. Vuoden 2018 aikana muutos tulee jatkumaan mutta hallitumpana ja paremmin suunniteltuna. Talousarvioesitys 2018 korjaa toteutuessaan suuren osan yhtiön rakenteen ja rahoituksen välisestä epäsuhdasta. Yhtiön juuri valmistumassa oleva strategia helpottaa työskentelyä yhteisten tavoitteiden eteen. Vuoden 2018 aikana tavoittelemmme henkilöstön työhyvinvoinnin selvää parantamista ja henkilöstön jo valmiiksi korkean osaamisen nostoa.

Strategia

Hyvinvointiyhtymän johto ja hallitus ovat valmistelleet strategiaa vuosille 2017–2022. Strategia on juuri tulossa hyvinvointiyhtymän valtuuston käsittelyyn. Strategiaesityksessä painottuu sosiaali- ja terveydenhuollon perustehtävän – asukkaiden ja asiakkaiden terveyden ja toimintakyvyn parantamisen – lisäksi sotesektorin suuri merkitys maakunnan elinvoimalle myös työllistäjänä ja osaamisen keskittymänä. Sotesektori on Päijät-Hämeessä (yksityinen sektori mukaan lukien) miljardin euron elinkeino, joka kasvaa vähintään 10 miljoonan euro vauhdilla joka vuosi. Päijät-Hämeen sijainti ja yksi Suomen tehokkaimmista keskussairaaloista tarjoavat hyvinvointiyhtymälle mahdollisuuden tuottaa erityisesti erikoissairaanhoidon palveluja, mutta myös muita sotepalveluja, muiden maakuntien asukkaille. Tähän tilaisuuteen on tartuttava.

Talous

Ikääntymisen, hoitojen parantumisen, yleisen inflaation ja julkisen sektorin palkkatarkkaisuun arvioidaan tuovan 20-22 M€ lisäkustannuspaineen hyvinvointiyhtymälle vuonna 2018. Tämän lisäksi palvelutason parantaminen edellyttää lisäresursointia erityisesti Lahden kaupungin alueella.

Talousarvioesityksessä toimintatuottoihin esitetään budjetoitavan 2,2% (15,4 M€) nousu muutostalousarviosta ja toimintamenoihin 2,3% (16,0 M€) nousu vuoden 2017 muutostalousarviosta. Koska ennustamme vuoden 2017 vuosikatteen jäävän 11,3 M€ alle talousarvion ovat vuoden 2018 nousuprosentit huomattavasti pienemmät verrattuna vuoden 2017 toteumaan.

Omistajakunnat lisäävät rahoitustaan hyvinvointiyhtymälle 6,0 M€ eli 1%:lla vuoden 2017 tasosta. Tällä rahoituslisäyksellä ei ole mahdollista saavuttaa yhtiön strategian mukaisia tavoitteita ainoastaan toiminnan uudistamisen ja tehostamisen keinoin. Hyvinvointiyhtymä joutuu hankkimaan omistajakuntien ulkopuolista rahoitusta strategian toteuttamisen mahdollistamiseksi. Talousarvioesitys sisältää 15,3 M€ ns. kasvurahoitusta, jonka toteutuminen on talousarvion käsittelyvaiheessa epäselvää. (Mikäli Lahden kaupunginjohtajan talousarvioesitys vuoden 2018 sotemenojen osalta hyväksytään, on kasvurahoituksen tarve 9,9 M€.) Mahdollinen kasvurahoitus tarkoittaa lisärahoituksen hankkimista mm. valtion palvelusetelipiloteista, muista valtion hankkeista, kumppanuuksista, hyvinvointiyhtymän omaisuuden myynneistä ja ulkokuntamyynnin kasvusta. Mikäli kasvurahoitus ei toteudu on hyvinvointiyhtymässä käynnistettävä laajat sopeuttamistoimet kevään 2018 aikana.

Olemme tänäkin vuonna rohkeita uudistamaan ja uudistumaan!

Eetu Salunen
toimitusjohtaja

2.1 Toiminta-ajatus

Tavoittemme on parantaa asukkaiden terveyttä ja toimintakykyä sekä luoda uutta elinvoimaa maakuntaan. Siirrymme vaiheittain strategian mukaiseen uuteen palvelumalliin, joka tekee asioinnista helpompaa ja vahvistaa asiakasohjausta. Yhdessä osaamiskumppanien ja yritysten kanssa olemme aktiivisia Päijät-Hämeen sotesektorin kokoamisessa ja kasvatamisessa.

Kuntayhtymä on maakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjä. Vastaamme lain perusteella sairaanhoitopiirin tehtävistä ja ensihoidosta. Suurin osa omistajakunnista on siirtänyt sosiaali- ja perusterveydenhuollon sekä ympäristöterveydenhuollon järjestämisvastuun kuntayhtymälle.

Asiakaspalveluja tuottaa kuntayhtymä ja suuri joukko kumppaneitamme. Tukipalveluja tuotamme itse ja hankimme markkinoilta. Lisäksi olemme osakkaana yrityksissä, jotka ovat erikoistuneet palvelemaan kuntaorganisaatioita.

Kunnat ja järjestöt ovat kumppaneitamme terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Valtion ja yritysten kanssa toteutamme uusia teknologia- ja rahoitusratkaisuja.

Luotettava
kumppanisi
hyvinvoinnissa
läpi elämän

2.2 Henkilöstö

Yhteiset tavoitteet, hyvä yhteistyö ja avoin viestintä ovat avainasemassa hyvinvointiyhtymän yhtenäisen toimintakulttuurin luomisessa sekä tulevaisuuden muutoksissa. Hyvällä ja onnistuneella johtamisella on keskeinen merkitys näiden tavoitteiden saavuttamisessa sekä onnistuneen muutoksen läpiviennissä. Yhtenäistä toimintakulttuuria rakennettaessa tarvitsemme toimivia ja yhteisiä henkilöstöjohtamisen käytäntöjä. Palvelurakennemuutoksissa hyödynnämme joustavaa henkilöstöresurssien käyttöä, osaamisen ja johtamisen kehittämistä sekä muutoksen tukea.

Hyvällä johtamisella varmistetaan hyvä asiakas- ja henkilöstökokemus. Johtamisessa kiinnitetään erityistä huomiota henkilöstöä osallistavaan johtamiseen ja aktiiviseen viestintään. Henkilöstöä otetaan aktiivisesti mukaan kehittämään oman yksikön palveluja ja tehtävävälittäjä sekä kannustetaan avoimeen viestintään. Mahdollistamalla henkilöstön sisäinen liikkuvuus taataan osaamisen optimaalinen käyttö ja uuden oppiminen. Rekrytoinnin haasteet liittyvät erityisesti lääkäreiden, sosiaalityöntekijöiden sekä erikoisalojen osaajien saatavuuteen. Näiden ammattiryhmien osalta rekrytointi vaatii kehittämistä.

Tavoitteenamme on, että yhtymällä on osaamistaan ja toimintakykyään jatkuvasti uudistava henkilöstö. Muutosjohtamisen ja ammatillisen osaamisen lisäksi erityisinä painopistealueina ovat asiakasprosessien kehittäminen ja varsinaisen kehittämisosaamisen kasvattaminen. Parhaat ideat syntyvät luonnollisesti siellä, missä työtä tehdään yhdessä. Tavoitteena on lisäksi verkostoitunut kumppanuuskulttuuri, joka mahdollistaa yhdessä oppimisen ja sitä kautta myös omien kykyjen jatkuvan uudistamisen. Täydennyskoulutusta toteutetaan entistä enemmän myös digitaalisesti ja itseohjautuvasti, erityisesti henkilökohtaisten kehityskeskustelujen pohjalta. Henkilöstön perehdytysprosessi uudistetaan kokonaan aina yleisperhdytyksestä työyksikköperhdytyksiin saakka.

Henkilöstöä johdetaan tuloksellisella ja tuottavuutta mahdollistavalla esimiestyöllä, jonka keskiössä on henkilöstön kehittymistä tukeva ja onnistunut johtamisviestintä. Onnistunut johtamista on tarkoitus vahvistaa koulutuksen, valmennuksen ja valtakunnallisen muutosjohtamisen hankkeen avulla yhteistyökumppaneiden kanssa. Esimiesten johtamiskykyä arvioidaan nk. 360-arvioinnilla ja jokaiselle esimiehelle laaditaan henkilökohtainen kehityssuunnitelma. Tulevaisuuden esimiesten johtamistyöhön panostetaan järjestämällä myös aloitteleville esimiehille johtamiskoulutusta yhteistyössä eri oppilaitosten kanssa.

Henkilöstön työhyvinvoinnilla on keskeinen merkitys sekä toiminnan tuloksellisuuteen että tuottavuuteen. Suunnitelmallisella työhyvinvoinnin ja työkyvyn johtamisella parannetaan työhyvinvointia ja henkilöstön työssä jaksamista. Keskeisiä työhyvinvoinnin johtamisen toimintamalleja ovat työkyvyn tuen toimintamalli ja työturvallisuusriskien hallintamalli. Yhteistyössä työterveyshuollon kanssa ennakoidaan, tunnustetaan ja ratkaistaan mm. työkykyriskejä esimerkiksi psykososiaalisen kuormittavuuden hallintaan liittyen. Johdon ja esimiesten työhyvinvoinnin ja työkyvyn johtamisosaamista tuetaan tuottamalla johtamisen tueksi työhyvinvoinnin tunnuslukuja ja valmennusta. Työhyvinvoinnin johtamista kehitetään hankkeilla, jotka toteutetaan tarvelähtöisesti kaikilla hyvinvointiyhtymän toimialoilla. Henkilöstön työssä jaksamista tuetaan joustavilla työaikajärjestelyillä muun muassa osa-aikatyötä hyödyntämällä.

Henkilöstön yhdenvertaista ja tasa-arvoista kohtelua tuetaan yhtenäisillä henkilöstöjohtamisen käytännöillä, palkkaharmonisatiolla ja työn vaativuuden arviointijärjestelmän kehittämällä sekä henkilöstöä osallistavalla johtamisella.

Yhtymän strategian valmistuttua tehdään henkilöstöstrategia, jossa määritellään keskeiset henkilöstöjohtamisen tavoitteet. Vuoden 2017 lopussa valmistuneen työhyvinvointitutkimuksen tulosten pohjalta tehdään yksikkökohtaiset kehittämissuunnitelmat ja henkilöstötyytyväisyyttä mitataan uudestaan jo vuonna 2018.

2.3 Taloudelliset lähtökohdat

2.3.1 Yleinen taloudellinen kehitys

Suomen talous on nopeassa kasvuvaiheessa. Valtionvarainministeriön ennusteen mukaan Suomen talous kasvaa vuonna 2017 selvästi nopeammin kuin viime vuonna, minkä jälkeen kasvuvauhti hidastuu kahden prosentin tuntumaan. Viennin kasvumahdollisuuksia tukevat koheneva maailmanlaajuinen kysyntä ja yritysten kustannuskilpailukykyyn paraneminen. Kotitalouksien kulutuskysyntää rajoittaa hidastuva ostovoimakehitys. Investointien kasvua rajoittaa asuntorakentamisen kasvun hiipuminen, mutta sitä kiihdyttävät isot tuotannolliset investointihankkeet. Myös maailmankauppa on kehittynyt myönteisesti viime vuoden lopulta lähtien

Vuonna 2017 Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan 2,9 %. Alkuvuonna myönteisen suhdanteen jatkumisesta on tullut uusia merkkejä. Taloudellisen aktiviteetin voimistuminen on lisännyt työllisyyttä alkuvuoden 2017 aikana, mutta työttömyys ei ole juurikaan alentunut alkuvuonna 2017. Työttömyysasteen trendi on pysynyt 8,7 prosentissa. Kuluttajahintojen nousuvauhti on ennusteen mukaan 0,9 %.

Vuonna 2018 talouskasvu jatkuu edelleen vahvana, vaikka BKT:n kasvu hidastuu 2,1 prosenttiin. Kasvun hidastuminen johtuu pitkälti yksityisestä kulutuskysynnästä, sillä ostovoim

man kasvu jää tätä vuotta hitaammaksi. Inflaation nopeutuminen (ennuste 1,5 %) heikentää palkansaajien ostovoimaa, vaikka samalla työllisyyden paraneminen tukeekin sitä. Investoinnit lisääntyvät kone- ja laitehankintojen ansiosta tätä vuotta nopeammin. Myös rakennusinvestoinnit kasvavat edelleen nopeasti.

Viennin kasvuvauhti jatkuu hyvänä. Markkinaosuuksien menetykset päättyvät ja vienti kasvaa maailmankaupan kasvun vetämänä tasaisella tahdilla. Viennin kasvu tulee jatkossakin pääosin tavaraviennistä, mikä kasvattaa myös tuotantopanosten tuontia. Myös kulutus- ja investointihyödykkeiden kysynnän kasvu kasvattaa tuontia, joten nettoviennin positiivinen vaikutus talouskasvuun pienenee.

Bruttokansantuotteen kasvun säilyminen kohtuullisen nopeana parantaa työllisyyttä, mutta työttömien määrä pienenee silti hitaasti. Työttömyysaste alenee 8,1 prosenttiin vuonna 2018.

Vuonna 2019 BKT kasvaa 1,8 %. Yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu, kun kotitalouksien reaalitulojen kasvu hidastuu. Yksityisten investointien kasvu jatkuu hyvänä, kun tuotannol

liset investoinnit lisääntyvät mm. metsäteollisuuden suunniteltujen suurhankkeiden vuoksi. Työllisyys jatkaa kohenemistään, mutta hieman aiempaa hitaammin. Kuluttajahintojen nousu tasoittuu 1,5 prosenttiin v. 2019.

Suhteellisen myönteistä globaalitalouden näkymää varjostavat protektionismin uhka sekä monenväliseen kauppajärjestelmään kohdistuvat paineet. Eräiden eurooppalaisten pankkien heikko vakavaraisuus ja ongelmaluottojen määrä aiheuttavat edelleen huolta.

Toisaalta positiivisista riskeistä eräs huomionarvoinen on odotettua vahvemman kasvun mahdollisuus teollisuusmaissa. Myös maailmankaupan odotettua nopeampi kasvu on positiivinen riski.

Kotimaiset riskit liittyvät luottamusilmaperiin ja työmarkkinoihin. Koska kotitalouksien ostovoima kasvaa vain vähän, kulutuksen kasvu perustuu vahvaan luottamukseen, joka voi horjua nopeastikin. Ennusteissa oletetaan palkkojen osalta vuosien 2018 ja 2019 sopimuskorotusten olevan hyvin mallittaisia. Vuoden 2018 palkankorotuksista neuvotellaan toimialoitain, mikä lisää palkkaennusteen epävarmuutta. Ennustettua suuremmat palkankorotukset voivat heikentää viennin ja työllisyyden kasvua. Investointien osalta epävarmuus kumpuaa suunniteltujen suurhankkeiden mahdollisesta viivästyisestä.

Tilastokeskuksen julkaisemien ennakkollisten tilinpäätöstietojen mukaan kuntatalous (peruskunnat ja kuntayhtymät) vahvistui vuonna 2016. Vuosikate riitti kattamaan poistot ja arvonalentumiset. Kuntatalouden vuosikatteen vahvistuminen johtui ensisijaisesti peruskuntien toimintamenojen matalasta 0,5 prosentin kasvusta.

Kuntatalouden yhteenlaskettu tilikauden tulos ja rahoitusasema ovat muodostumassa kuluvana vuonna selvästi keväällä 2017 kuntatalousohjelmassa esitettyä vahvemmaksi. Etenkin verotulojen odotetaan kasvavan aiemmin arvioitua paljon suotuisammin. Kuluvana vuonna kuntataloutta vahvistaa toimintamenojen supistuminen, mikä on seurausta kilpailukykysovimuksen toimenpiteistä, kuntatyöntekijän eläkemaksujen alentumisesta sekä kuntien omista ja hallituksen linjaamista sopeutustoimista.

Kuntatalouden kehitysarvion mukaan kuntatalouden tilikauden tulos heikkenee kuitenkin jo vuodesta 2018 alkaen sote- ja maakuntauudistuksen voimaantumisen saakka. Valtion toimenpiteiden vaikutuksen arvioidaan olevan nettomääräisesti noin 129 miljoonaa euroa kuntataloutta heikentävä vuonna 2018. Hallitusohjelma sisältää useita toimenpiteitä, joiden tavoitteena on vähentää kuntien menoja. Näitä ovat muun muassa erikoissairaanhoidon järjestämisen tehostaminen ja omais- ja perhehoidon kehittäminen. Kuntatalouteen vaikuttavat vuonna 2018 merkittävästi myös muut tekijät kuin valtion päätökset, kuten kuntien työvoimakustannuksia alentava kilpailukykysovimus.

2.3.2 Kuntayhtymän talousarvion lähtökohdat

Hyvinvointiyhtymän perussopimuksen 25 §:n mukaan yhtiö rahoittaa toimintansa jäsenkunnilta palvelusopimusten mukaisesti perittävillä maksuosuuksilla ja asiakkailta perittävillä asiakasmaksuilla sekä muilla tuloilla. Yhtymän jäsenkuntien kanssa käytiin neuvottelu vuoden 2018 maksuosuuksista 31.8.2017. Neuvottelussa sovittiin, että kuntien maksuosuuksien taso määritellään lisäämällä vuoden 2017 talousarviosummaan yksi prosentti.

Kuntien maksuosuuksien kokonaismäärä vuonna 2018 on 599,5 miljoonaa euroa. Perussopimuksen 25 §:n mukaan jäsenkunnat maksavat asukkaidensa käyttämät palvelut yhteisillä suoritehinnoilla.

Erikoissairanhoidon, päivystystoimintojen, ensihoidon ja ympäristöterveydenhuollon osalta on olemassa vakiintuneet käytännöt kuntakohtaisten maksuosuuksien kohdentamiseen. Peruspalvelujen osalta kustannusten ja maksuosuuksien kohdennus on toteutettu vuonna 2017 Kuntamaisema-järjestelmän avulla. Peruspalvelujen tuoteistusprojekti on käynnissä siten, että vuoden 2018 alussa voidaan alkaa kirjata ja sitä kautta kohdistaa kustannuksia tuoteperustaisesti. Tämä mahdollistaa vuoden 2018 kuluessa myös luopumisen ns. vanhoihin toimialoihin perustuneesta maksuosuustarkastelusta. Tässä talousarviokirjan liitteessä 2 kuntakohtaiset mak-

suosuudet on vielä esitetty vanhojen toimialojen mukaisesti ryhmiteltyinä. Kokonaismaksuosuusarviot varsinaisten toimialojen osalta ovat seuraavat:

	TA 2018	%-osuus
Terveys- ja sairaanhoitopalvelut	258 716 000	43,2 %
Ikäntyneiden palvelut ja kuntoutus	160 630 900	26,8 %
Perhe- ja sosiaalipalvelut	178 391 600	29,8 %
Ympäristöterveyskeskus	1 771 600	0,3 %
Jäsenkuntien maksuosuudenarvio yhteensä	599 510 100	100 %

Perusyhtymän (yhtiö ilman liikelaitoksia) toimintatuottojen yhteissumma on 721,0 miljoonaa euroa. Muut tulot kuin kuntien maksosuudet on arvioitu toimialoille mahdollisimman realistisesti. Muiden tulojen kuin kuntien maksuosuuksien kokonaismäärä on 121,5 miljoonaa euroa. Näihin tuloihin sisältyy yhtiön sisäistä tuloa 4,8 miljoonaa euroa.

Perusyhtymän toimintakulujen yhteismäärä on 708,4 miljoonaa euroa. Summaan sisältyy yhtiön sisäistä menoa 40,7 miljoonaa euroa.

Henkilöstökulut vähenevät perusyhtymässä 3,5 % vuoden 2017 ensimmäiseen muutostalousarvioon verrattuna. Palkankorotusvaraus vuodelle 2018 on 0,5 %. Henkilöstökulujen kokonaismäärä 324,0 miljoonaa euroa vastaa 45,7 % perusyhtymän toimintakuluista.

Asiakaspalveluiden ostojen on arvioitu kasvavan 8,1 prosenttia. Muiden palvelujen ostojen kasvuarvio on 12,1 %. Vuoden 2018 poistot ovat perusyhtymässä arviolta 12,6 miljoonaa euroa. Summa on kuluvan vuoden talousarviotasoa matalampi. Edullinen korkotaso hillitsee rahoitusmenojen kasvua. Rahoitusmenot ovat yhteensä 0,6 miljoonaa euroa. Rahoitusmenojen kate on budjetoitu yhtiön johtoon.

Perusyhtymän talousarvio päättyi tulokseen nolla euroa. Jotta nollatulot on talousarviossa saavutettu, yhtiön johdon talousarvioon on sisällytetty toimintatuottoja 15,3 miljoonaa euroa. Näiden tulojen toteutuminen on epävarmaa, ja näiltä osin talousarvioon sisältyy riskiä. Talousarvion toteutumisen riski on myös kuntien maksuosuuksien riittävyys tilanteessa, jossa vuoden 2017 maksuosuuksien ennustettu taso on 604,7 miljoonaa euroa.

Kun tarkastellaan yhtiön kokonaisuutta liikelaitokset mukaan lukien, tarkastellaan vain ulkoisia tuottoja ja kuluja. Liikelaitokset mukaan luettuina yhtiön ulkoisten tuottojen yhteismäärä on 719,6 miljoonaa euroa ja ulkoisten kulujen 705,9 miljoonaa euroa. Liikelaitosten tulokset ovat vähintään valtuuston asettamien sitovien tavoitteiden mukaiset.

Talousarviokirjassa olevia, tuhannen euron tarkkuudelle pyöristettyjä laskelmia luettaessa on huomioitava, että jokainen laskelman sisältämä luku on pyöristetty erikseen. Näin ollen on mahdollista, että ko. laskelmien loppusumma ei ole sama kuin yksittäisten lukujen summa. Budjetointijärjestelmässä pyöristämättömät luvut johtavat oikeisiin lopputuloksiin.

2.3.3 Talousarvion rakenne ja sitovuus

Talousarvio sisältää käyttötalous- ja tuloslaskelmaosan sekä investointi- ja rahoitusosan. Talousarvion käyttötalousosa muodostuu yhtymän johdon, strategia- ja tukipalvelujen, terveys- ja sairaanhoitopalvelujen, ikääntyneiden palvelujen ja kuntoutuksen, perhe- ja sosiaalipalvelujen sekä ympäristöterveyskeskuksen talousarvioista vuodelle 2018 ja toiminta- ja taloussuunnitelmista vuosille 2018–2020.

Päijät-Hämeen laboratorion palvelujen ja lääkehuollon liikelaitoksen sekä Sosiaalialan osaamiskeskus Verso-liikelaitoksen talous- ja toimintasuunnitelmat ovat yhtymän talousarviokirjan liitteinä 3 ja 4.

Toimialoittain vahvistetaan toimintatuotot, -kulut ja -kate. Määrälliset tavoitteet vahvistetaan erikoissairaanhoidon ja päivystyskeskuksen osalta liitteessä 1.

Tuloslaskelman kokonaistarkastelu on yhteenveto tulosryhmien ja liikelaitosten talousarvioista. Siinä esitetään koko yhtiötä koskevat rahoitustuotot ja -kulut sekä suunnitelman mukaiset poistot ja muut tuloksen käsittelyyn liittyvät erät.

Investointiosassa esitetään suuret uudisrakentamis- ja perusparannushankkeet erillisinä kohteina, ja lisäksi on eritelty suunnittelun, rakentamisvaiheen sekä toimintavarustuksen aiheuttamat kustannukset. Muu rakentaminen esitetään kokonaissummatasolla rakennustekniikan ja talotekniikan osalta. Lisäksi on esitetty tietojärjestelmä- ja laitehankinnat. Liikelaitosten investointisuunnitelmat ovat niiden omassa talousarvioasiakirjoissa.

Rahoitusosassa osoitetaan, kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi muuta pääomarahoitusta investointeihin ja

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO (1000 €) Ulkoiset ja liikelaitosten väliset sisäiset erät

	Sitovuus1)	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA			
YHTYMÄN JOHTO	B	2 300	614 941
TERVEYS- JA SAIRAANHOITOPALVELUT	B	265 552	43 094
IKÄÄNTYNEIDEN PALVELUT JA KUNTOUTUS	B	187 769	36 162
PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT	B	183 555	15 792
YMPÄRISTÖTERVEYSKESKUS	B	2 080	497
STRATEGIA JA TUKIPALVELUT	B	67 134	10 481
TULOSLASKELMAOSA			
Rahoitustuotot ja -kulut	N	644	95
Korkotulot			5
Muut rahoitustulot			90
Korkomenot		400	
Muut rahoitusmenot		244	
INVESTOINTIOSA			
Uudisrakentamishankkeet	B	2 000	
Perusparantamishankkeet	B	2 000	
Muut investoinnit			
Tietojärjestelmähankkeet	B	660	
Sairaalalaitteet ja -kalusto	B	4 963	
Muut laitteet ja kalusto	B	90	
Osakkeet	B	736	
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset		0	
Antolainasaamisten vähennykset			163
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	2 609	
Lyhytaikaisten lainojen muutos			865
Vaikutus maksuvalmiuteen		0	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		722 091	722 091

Ulkoiset ja liikelaitosten väliset sisäiset erät

1) N=sitovuus nettotuloarvio/-määräraha, B=bruttomääräraha/tuloarvio

lainanlyhennyksiin sekä talousarvion vaikutus kuntayhtymän kassavaroihin. Rahoituslaskelman kokonaistarkastelussa on esitetty liikelaitosten vaikutus sekä perusyhtymä ilman liikelaitoksia.

Toimialojen johtajat vastaavat toimialansa toimintatuottojen, -kulujen sekä toimintakatteen toteutumisesta. Liikelaitosten johtokunnat ja johtajat vastaavat liikelaitoksen tuloksen toteutumisesta. Kuntayhtymän hallitus ja kuntayhtymän toimitusjohtaja vastaavat valtuustolle koko kuntayhtymän tilikauden tuloksesta, mikä ei saa olla talousarviossa vahvistettua tulosta huonompi.

Rakennushankkeiden toteutumisesta vastaa Strategia- ja tukipalveluiden toimialajohtaja paitsi RV7-hankkeesta vastaa

terveys- ja sairaanhoitopalveluiden toimialajohtaja. Irtaimistoon kuuluvien lääkintälaitteiden investoinneista ja tietojärjestelmäinvestoinneista vastaa kukin toimialajohtaja osaltaan siten kuin investointiohjelma hallituksessa on hyväksytty.

2.3.4 Tilivelvolliset

Kuntalain 75 §:n tarkoittamia tilivelvollisia ovat hallituksen sekä hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen lautakunnan jäsenet ja em. toimielinten alaiset johtavat viranhaltijat: toimitusjohtaja, toimialajohtajat, perusyhtymän tulosalueiden johtajat sekä liikelaitosten johtajat ja johtokunnat.

3 KUNTAYHTYMÄN TOIMINTA JA TALOUS

3.1 Kuntayhtymän toiminnalliset tavoitteet

Toiminnalliset tavoitteiden lähtötilanne on vuoden 2017 toteuma ellei taulukossa ole muuta ilmoitettu. Toteutumista seurataan osa-vuosikatsauksissa sekä tilinpäätöksessä.

ASIAKAS

Tavoitteen nimi	Lähtötilanne	Mittari	Tavoitearvo
Edistämme valinnanvapautta ikääntyneiden palveluissa		Palveluseteliasiakkuuksien määrä	Asiakkuudet lisääntyvät 20 %
Sähköisen asioinnin kehittäminen		Käyttöön otetut palvelut	Enemmän sähköisiä palveluja käytössä
Kiireiseen asiaan nopea apu		Avovastaanoton kiireajat	90 % 1 vrk kuluessa
Kiireetön hoito kohtuujassa avosairaanhoido		Avosairaanhoidon kiireetön (T3)	50 % 7 vrk 100 % 21 vrk
Kiireetön hoito kohtuujassa suunterveydenhuolto		Suunterveydenhuolto kiireetön hoito (T3)	50 % 14 vrk 100 % 28 vrk
Päivystyksessä nopeasti lääkärille		Akuutti24:ssä lääkäriin	90 % tunnin kuluessa
Terveyspalveluita kotiin		Ei siirtoon johtaneet ensihoitotehtävät	40 % tehtävistä
Erikoissairaanhoidon sujuvasti		Hoidonvarauksesta hoitoon	90 % 3 kk kuluessa

VAIKUTTAUVUUS

Tavoitteen nimi	Lähtötilanne	Mittari	Tavoitearvo
Kotona koko elämä	91,5 %	Väestöennusteeseen suhteutettu 75 vuotta täyttäneiden kotona asuvien osuus	92 %
Lasten ja nuorten kodin ulkopuolisten sijoitusten vähentäminen	1,6 %	Kodin ulkopuolelle sijoitettujen osuus 0–20-vuotiaista	<1,5 %
Laitoshoidon tarpeen vähentäminen lastensuojelussa		Laitoshoidon osuus kaikista hoitopäivistä	Laitoshoidon osuus laskee
Ympäri vuorokautisen asumispalvelun vähentäminen vammaispalveluissa		Asumisvuorokaudet ympärivuorokautisessa asumispalveluissa	<174 300 asumisvrk
Ympäri vuorokautisen asumispalvelun vähentäminen päihde- ja mielenterveyspalveluissa		Asumisvuorokaudet ympärivuorokautisessa asumispalveluissa	Asumisvuorokaudet laskevat 3 %
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntien kanssa			Sopimus kuntien kanssa. Terveysturvallisuuden edustus >80% sisäilmaryhmistä.
Palvelut järjestetään oikea-aikaisesti ja palvelutarpeen arviointiin perustuen		Palvelutakuun toteutuminen sosiaalipalveluissa	100 %
Turvallisesti työssä kausiepidemian aikana.	65 %	PHKS:n koko henkilöstön influenssarokotekattavuus	>80 %
Ympäristöterveydenhuollon säännöllisen valvonnan toteutuminen (elintarvikelaki, terveydensuojelulaki, tupakkalaki)	70-90 %	Valvontasuunnitelman toteutuminen	Toteuma >90 % kaikilla lakialoilla

TUOTTAVUUS

Tavoitteen nimi	Lähtötilanne	Mittari	Tavoitearvo
Kuntamaksuusuusien kasvuprosentti	2017 talous-arvio	Kuntamaksuosuudet	Max. +1 %
Panostamme kotikuntoutukseen		Kotikuntoutuksen asiakasmäärä	Asiakasmäärä kasvaa 20 %
Osallisuuden lisääminen ja syrjäytymisen ehkäisy		Kuntouttavan työtoiminnan toimintapäivien määrä	Kasvaa >10 %
Ulkokuntamyynä		Myynti euroissa	Kasvaa 2 M€
PHKS kiinteistö	RV7 suunnittelu käynnissä	Valtuuston päätös	Päätös RV7 toteuttamisesta tehty
PHKS tuottavuus	2017 arvo	DRG-tuottavuus	Kasvaa 3%
Uusi toimipaikkaverkosto	31.12.2017	Toimitilojen ja neliöiden määrä	Vähenee

HENKILÖSTÖ

Tavoitteen nimi	Lähtötilanne	Mittari	Tavoitearvo
Työhyvinvointi	Työhyvinvointi-kyselyn 2017	Kokonaisarvio	Paranee
Työterveys		Sairauslomapäivien määrä	Vähenee 1 pv/htv

3.2 Yhtymän johto

Vastuuhenkilö: toimitusjohtaja Eetu Salunen

Yhtymän johdon toimiala muodostuu toimitusjohtajan tiimin lisäksi yhtymän valtuustosta, hallituksesta, tarkastustoimesta sekä muista lauta- ja toimikunnista. Yhtymän johdon talousarvioon sisältyvät lisäksi jäsenkunnilta saatavat tuotot sekä liikelaitoksia lukuun ottamatta yhtymän rahoitustuotot ja -kulut.

Yhtymän johdon painopiste on strategian valmistelussa, sen jatkuvassa päivittäisessä ja sen toimeenpanon varmistamisessa. Yhtymän johdon keskeinen tehtävä on turvata toiminnan

rahavirrat ja viedä eteenpäin toimialat ylittäviä suurimpia kehitysohjelmia ja järjestelmähankkeita. Merkittävä osa sidosryhmyöstä ja strategisten kumppanuuksien kehittämistä kuuluu yhtymän johdon vastuulle. Vastuu riskien hallinnasta kuuluu viime kädessä yhtymän johdolle. Yhtymän johto koordinoi talousarviokirjan mukaisten tavoitteiden asettamista ja seuraa säännöllisesti niiden toteutumista. Suurimmat epävarmuustekijät liittyvät talousarvioesityksen ns. kasvurahoituksen toteutumiseen ja valmisteilla olevaan sote-lainsäädäntöön.

12 kunnan
omistama
kuntayhtymä

Kaikki hyvinvoinnin ja
terveyden palvelut
yhdessä organisaatiossa

212 250
asukasta

7500
työntekijää

703 M€
liikevaihtoa

5 toimi-
alaa

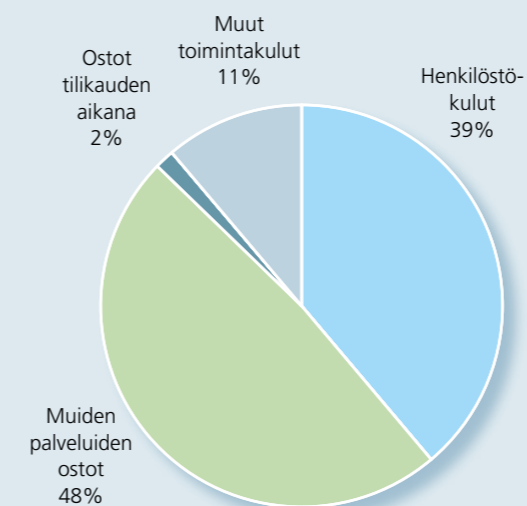
2 liike-
laitosta

KÄYTTÖTALOUSOSA (1000 €) Yhtymän johto

	MTA1 2017	MTA 2017*	TA 2018	TA-%	SV 2019	SV 2020
Toimintatuotot	596 401	593 781	614 941	3,6 %	621 090	627 301
Toimintakulut	-2 630	-2 630	-2 300	-12,5 %	-2 323	-2 347
Sisäiset erät		2 619	1 655	-36,8 %	1 671	1 688
Toimintakate	593 770	593 770	614 295	3,5 %	620 438	626 643
Rahoitustuotot ja -kulut	-666	-666	-549	-17,6 %	-554	-560
Suunnitelman mukaiset poistot	-52	-52	-5	-90,1 %	-5	-5
Tilikauden tulos	593 052	593 052	613 741	3,5 %	619 878	626 077
Varausten ja rahastojen muutos	521	521	521	0,0 %	0	0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	593 573	593 573	614 262	3,5 %	619 878	626 077

*TA 2018 kanssa vertailukelpoinen MTA 2017 on esitetty tässä sarakkeessa. Sisäisten erien käsittely muuttuu vuonna 2018 järjestelmämuutoksesta johtuen.

TOIMINTAKULUT TA 2018

3.3 Strategia- ja tukipalvelut

Vastuuhenkilö: toimialajohtaja Jouni Peltomaa

Toimialan painopisteinä vuonna 2018 ovat hyvinvointikunta-yhtymän perustamiseen liittyvien integraatioiden loppuunsaattaminen tukipalveluiden osalta sekä vuoden aikana kasvavana painopisteinä tukipalvelutoimintojen kehittäminen toiminnaltaan, laadultaan ja kustannuksiltaan kilpailukykyiseksi suhteessa vastaaviin palveluihin Suomessa. Tämä tarkoittaa, että kolmen yhdistyneen organisaation tukipalvelujen toimintatavat ja tietojärjestelmät yhdenmukaistetaan ja toimintaan liittyvät ohjeistukset päivitetään uuden hyvinvointiyhtymän tarpeiden mukaisiksi. Tukipalvelut tuotetaan yhtymän omana työnä tai ostaen ulkoisilta yhteistyökumppaneilta.

Tukipalvelujen kehittämisessä huomioidaan maakunta- ja soteuudistuksen valtakunnalliset ja maakunnalliset päätökset ja linjaukset. Tämä tarkoittaa sitä, että talous- ja henkilöstöhallinnon (TAHE) palvelujen kehittämisen osalta huomioidaan maakunnallisen TAHE-palvelukeskuksen hyödyntäminen. Tähän liittyen määritellään mitä TAHE-palveluja on tarpeen säilyttää yhtymän omana toimintana ja miltä osin voidaan keskittää palvelutuotantoa maakunnallisesti. Keskeistä on TAHE-palvelujen laadukas ja valtakunnallisesti kilpailukykyinen tuotanto.

Toimitilat -tulosalueella kehittämiskohteena on toimitilojen määrän ja tilakustannusten optimointi. Kehittämisessä huomioidaan valtakunnalliseen ja alueelliseen toimitilakehittämiseen liittyvät tavoitteet sekä Maakuntien Tilakeskuksen tavoitteet. Lisäksi toimitilojen osalta pitää varmistaa tarvittavien tilojen käytettävyys ja siksi tulee varautua strategisten linjausten mukaiseen uudisrakentamiseen sekä toimitilojen ylläpitoon. Hankintojen osalta painopisteinä on hankintaprosessin sujuvuuden ja kustannustehokkuuden optimointi. Tätä kehittämistä tehdään sekä kehittämällä nykyistä että uudenlaista hankintatoiminnon kokonaisuutta.

Kolmen organisaation (Lahti, Oiva, Phsotey) yhdistyessä ei tukipalvelujen osalta syntynyt päällekkäistä tukipalveluorganisaatiota, koska Lahden ja Oivan organisaatioista siirtyi vanhaan kuntayhtymään ainoastaan sote-organisaation tukipalvelut omine toineen. Tämän seurauksena vuonna 2017 on integraatiotyötä tehty normaalin työn ohessa ilman lisäresurssointia. Integraatiotyön aikataulua kiristettiin alkupe- räisistä tavoitteista puolella vuodella ja se aiheutti voimakkaan työpaineen henkilöstölle.

Infrapalvelut
yhtymän muulle
palvelutuotannolle

Taustajärjestelmistä
henkilöstöhallintoon

125 000
ostolaskua

600 000
myyntilaskua

500
työntekijää

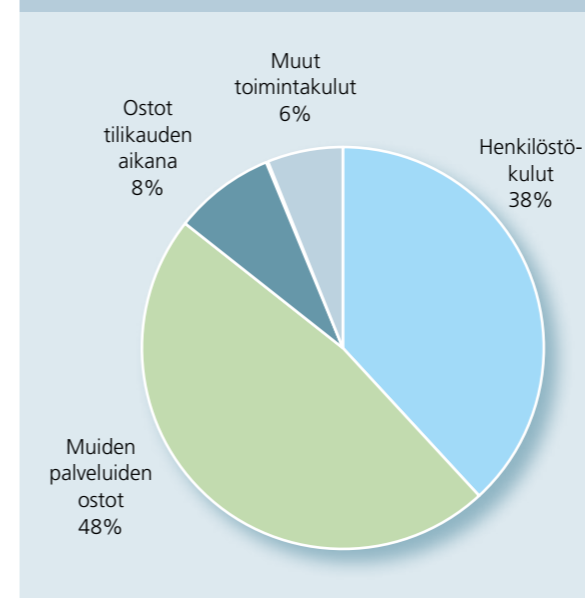
171
toimitilaa

KÄYTTÖTALOUSOSA (1000 €) Strategia- ja tukipalvelut

	MTA1 2017	MTA 2017*	TA 2018	TA-%	SV 2019	SV 2020
Toimintatuotot	79 006	11 122	10 481	-5,8 %	10 586	10 692
Toimintakulut	-73 838	-73 641	-67 134	-8,8 %	-67 805	-68 483
Sisäiset erät		67 687	65 326	-3,5 %	65 979	66 639
Toimintakate	5 167	5 167	8 673	67,9 %	8 760	8 848
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 016	-8 016	-8 333	4,0 %	-8 291	-8 247
Tilikauden tulos	-2 849	-2 849	340	-111,9 %	469	600

*TA 2018 kanssa vertailukelpoinen MTA 2017 on esitetty tässä sarakkeessa. Sisäisten erien käsittely muuttuu vuonna 2018 järjestelmämuutoksesta johtuen.

TOIMINTAKULUT TA 2018

Tukipalvelut koordinoi oman toimialansa palvelujen yhdenmukaista ja kustannustehokasta sekä kilpailukykyistä toimintatapaa koko yhtymässä. Lisäksi strategia- ja tukipalvelut toimialaan kuuluu kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ja varautumisen johtaminen ja koordinointi. Strategisesti tärkeänä tukipalvelujen tavoitteena on varmistaa tukipalvelujen tuotanto nykyisille sote-toiminnoille sekä kehittää toimintaa valtakunnallisen ja alueellisen maakunta- ja sote-uudistuksen suuntaisesti.

Strategisesti keskeisenä lähtökohtana on varmistaa palvelujen jatkuva saatavuus ja laatu, vaikka toiminnallinen ja lainsäädännöllinen ympäristö muuttuu ja vaikka em. muutokset edellyttäisivät organisaatiomuutoksia tai ulkoistuksia. Henkilöstöressurssien osalta kriittistä on varmistaa riittävän ammattitaitoisen työvoiman pysyminen ja jaksaminen sekä tarvittavan lisäresurssin saaminen tavoitteiden mukaisten integraatioiden loppuun viemiseksi sekä kehittämiseen liittyvien muutosten aikaan saamiseksi. Lisäksi kriittisenä tekijänä on uudistusten toteuttamiseksi tarvittavien taloudellisten resurssien saaminen mm. ict-hankintoihin ja toimitilakehittämiseen.

3.4 Terveys- ja sairaanhoitopalvelut

Vastuuhenkilö: toimialajohtaja Juhani Sand

Terveys- ja sairaanhoitopalveluissa halutaan tarjota alueen asukkaalle sujuva ja viiveetön hoitopääsy, asiakaslähtöiset vaikuttavat palvelut ja saumaton asiakasprosessi perustason ja vaativan hoidon välillä. Liitospinnat yhtymän muihin toimialoihin ja maakunnallisiin sekä kansallisiin kumppaneihin pidetään hyvässä kunnossa.

Hoidon saatavuuden parantaminen konkretisoituu avovastaanotto toiminnan uusien toimintamallien kuten paras vastaanotto ja kerralla kuntoon -mallien laajaan käyttöönottoon sekä henkilöstölisäyksenä niin avosairaanhoitoon kuin suun terveydenhuoltoon. Akuutti 24:n päivystystoimintaan tuodaan asiakas edellä toimintatapa, millä vähennetään odotusaikaa lääkärille ja siten nopeutetaan mm. päivystyksen läpimenoaikoja. Lyhytjätkihoitoisen toiminnan kehittäminen, nopeat erikoislääkärikonsultaatiot sekä jonottamatta hoitoon -konsepti ovat vaativan hoidon kehitystyön painopistealueita.

Valmistautumista laajan päivystyksen sairaalana toimimiseen jatketaan. Tähän liittyvät myös toimet ulkokuntamyynnin kasvattamiseksi kuten sydänkeskuksen kolmas toimenpidesali ja riittävän toimintavolymin ylläpitäminen keskittämisesetuk-

sen sekä lisääntyvän kilpailun tuomista haasteista huolimatta. Samalla resursseja kohdennetaan uudelleen vastaamaan lisääntyvään ikääntyneiden asiakkaiden palvelutarpeeseen avaamalla Akkuna päivystysosasto.

Perus- ja vaativan tason yhteyttä tuetaan mm. yhdessä rakennetuilla hoitoketjuilla, keskitetyllä asiakasohjauksella ja asteittain käyttöön otettavilla sähköisillä palveluilla. Avovastaanotto toiminnan palveluverkkoa kehitetään yhteistyössä toisten toimialojen, kuntien ja kumppaneiden kanssa. Lisäksi palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta parannetaan sähköisillä palveluilla. Avovastaanotto toiminnan kilpailukykyä vahvistetaan varauduttaessa toimintaympäristön muutokseen. Tämä edellyttää panostusta henkilöstön osaamiseen, palkkaukseen, nykyaikaiseen työympäristöön sekä imagon vahvistamiseen.

Kansallisista yhteistyökumppaneista tärkeimmäksi nousee yhteistyö HYKS erityisvastuualueen kanssa. Päijät-Hämeen keskussairaalan sädehoitoyksikön toiminta siirtyy Pirkanmaan sairaanhoitopiiriltä HUS:lle. Samalla tutkimus- ja koulutusyhteistyö tiivistyy Helsingin yliopiston ja HUS:n kanssa.

400 000
erikoissairaanhoidon
avohoitotapahtumaa

14 600
leikkausta

17
terveys-
asemaa

1800
synnytystä

40
erikoisalaa

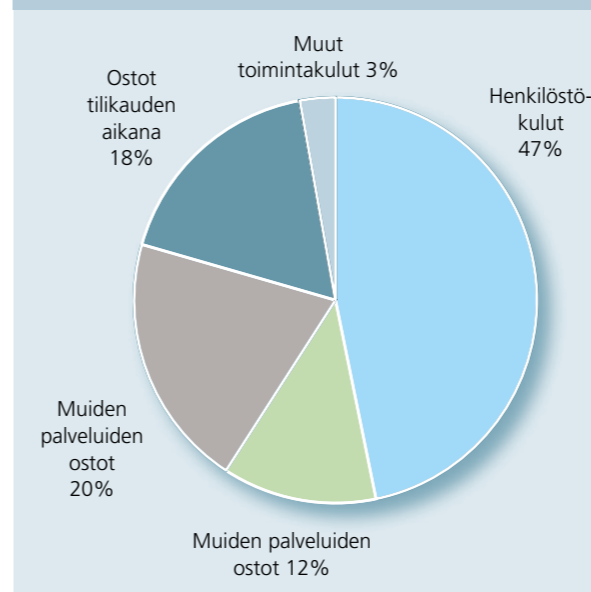
2300
toimitilaa

KÄYTTÖTALOUSOSA (1000 €) Terveys- ja sairaanhoitopalvelut

	MTA1 2017	MTA 2017*	TA 2018	TA-%	SV 2019	SV 2020
Toimintatuotot	54 812	42 751	43 094	0,8 %	43 706	43 633
Toimintakulut	-213 683	-249 498	-265 552	6,4 %	-268 207	-270 472
Sisäiset erät	-93 004	-45 128	-39 007	-13,6 %	-39 398	-39 792
Toimintakate	-251 875	-251 875	-261 465	3,8 %	-263 899	-266 630
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 879	-3 879	-3 788	-2,3 %	-3 826	-3 864
Tilikauden tulos	-255 753	-255 753	-265 253	3,7 %	-267 725	-270 495

*TA 2018 kanssa vertailukelpoinen MTA 2017 on esitetty tässä sarakeessa. Sisäisten erien käsittely muuttuu vuonna 2018 järjestelmämuutoksesta johtuen.

TOIMINTAKULUT TA 2018

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yksikkö tukee vaikuttavien ja tavoitteellisten terveyttä ja hyvinvointia edistävien toimintamallien käyttöä sekä yhtymän palveluissa että maakunnallisesti. Lisäksi olemme mukana luomassa terveyden ja hyvinvoinnin rakenteita yhteistyössä kuntien kanssa ja osana maakuntauudistusta.

Palvelujen ja työpaikan vetovoimaisuus sekä potilaille että henkilöstölle edellyttää korkeaa hoidon laatua, jatkuvaa uudistumista, osaavaa henkilöstöä sekä koulutus- ja kehittämismyönteisyyttä. Kehittämisen ja terveyden edistämisen tulosalueen yksiköt tuottavat tukea ja palveluja kaikille yhtymän toimialoille näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

3.5 Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus

Vastuuhenkilö: toimialajohtaja Ismo Rautiainen

Ikääntyneiden palvelujen ja kuntoutuksen toimiala vastaa ikääntyneiden asiakasohjauksesta, kotiin vietävistä palveluista ja asumispalveluista. Lisäksi toimialan tehtäviin kuuluvat perusterveydenhuollon sairaalapalvelut, geriatricin palvelut sekä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon kuntoutuspalvelut.

Ikääntyneiden palvelujen ja kuntoutuksen visio on "eletään koko elämä". Toimialan perustehtävä on olla mukana ihmisten arjessa silloin, kun tähän on tarvetta. Toimiala tuottaa terveyttä ja toimintakykyä ja mahdollisuuksia. Toimialan asiakkaat asuvat turvallisesti kotona. Toiminta on verkostomaista ja edellyttää yhteisiä rohkeita ratkaisuja kumppaneiden kanssa.

Merkittävin toimialan toimintaan vaikuttava haaste on väestön ikääntymisestä johtuva nopea palvelujen kysynnän kasvu. Talouden resurssit eivät kasva väestön ikääntymisen suhteessa. Tämän vuoksi talouden reunaehdot edellyttävät ja mahdollistavat ennen näkemättömiä muutoksia. Toiminnan painopisteen tulee olla peruspalveluissa ja valinnan vapauden mahdollistamisessa. Ikääntyneiden palveluissa teknologia on mahdollisuus, joka kannattaa hyödyntää. Ikääntyneiden pal-

veluissa inhimillinen elämä haastaa – mikä on sotepalvelujen kyky vastata arjen tarpeisiin muuttuvassa toimintaympäristössä? Ikääntyminen, muistisairaudet, yksinäisyys ja päihteen käyttö haastavat koko palvelujärjestelmän.

Toimialan keihäänkäritavoitteet ovat:

- oikeat palvelut oikeaan aikaan
- uudistuneet kotiin vietävät palvelut
- monipuoliset asumispalvelut
- oikein ajoitettu kuntoutus vauvasta vaariin
- geriatricinen osaaminen ja tehokas kuntoutussairaala
- taloudellisesti toimiva haluttu työpaikka

Vuonna 2018 merkittävimmät toiminnan painopisteet ovat asiakkaan valinnanvapautta tukevien toimintamallien kehittäminen sekä asiakkaan palvelukokonaisuuden kokonaisuuden parantaminen, kotiin vietävien palvelujen vahvistaminen ja teknologian hyödyntäminen, yhteisöllisten asumispalvelujen lisääminen ja ympärivuorokautisen tehostetun palveluasumisen vähentäminen. Toimiala jatkaa perusterveydenhuollon sairaalapalveluverkon uudistamista laatimalla kokonaissuunnitelman palveluverkosta. Toimiala vahvistaa erityisesti kotiin annettavaa kuntoutusta. Sote-uudistuk-

149 000
kuntoutuksen
asiakaskäyntiä

1800
asukasta
asumispalveluissa

1,2
miljoonaa
kotikäyntiä

YLI 2000
palveluseteliasiakaasta

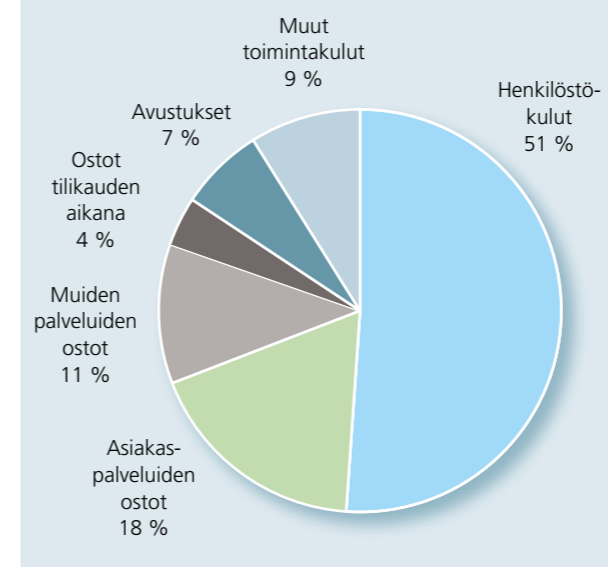
2300
työntekijää

KÄYTTÖTALOUSOSA (1000 €) Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus

	MTA1 2017	MTA 2017*	TA 2018	TA-%	SV 2019	SV 2020
Toimintatuotot	40 129	38 276	36 162	-5,5 %	36 675	36 614
Toimintakulut	-195 670	-182 147	-187 769	3,1 %	-189 646	-191 247
Sisäiset erät		-11 670	-12 763	9,4 %	-12 890	-13 019
Toimintakate	-155 541	-155 541	-164 370	5,7 %	-165 861	-167 653
Suunnitelman mukaiset poistot	-987	-987	-320	-67,6 %	-323	-326
Tilikauden tulos	-156 528	-156 528	-164 690	5,2 %	-166 184	-167 979

*TA 2018 kanssa vertailukelpoinen MTA 2017 on esitetty tässä sarakkeessa. Sisäisten erien käsittely muuttuu vuonna 2018 järjestelmämuutoksesta johtuen.

TOIMINTAKULUT TA 2018

seen liittyen kunnat ovat aktivoituneet Sote-kiinteistöjen myynnissä. Tämä tarkoittaa sitä, että toimialalla joudutaan arvioimaan uudelleen palvelujen järjestämistapoja. Toimiala vahvistaa kuntien kanssa yhdessä tehtävää terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä sekä jatkaa ikääntyneiden asumisen maakunnallista kehittämistä yhteistyössä kuntien kanssa.

3.6 Perhe- ja sosiaalipalvelut

Vastuuhenkilö: toimialajohtaja Mika Forsberg

Toimiala muodostuu lapsiperhepalvelujen, työikäisten palvelujen, psykososiaalisten palvelujen ja vammaispalvelujen tulosalueista. Toimialan tavoitteena on hyvinvointia edistävillä, oikea-aikaisilla ja asiakaslähtöisillä palveluilla tukea asiakkaiden osallisuutta ja omatoimisuutta. Toiminnallisten muutosten tavoitteena on palvelurakenteen keventäminen ja painopisteen siirto erityispalveluista peruspalveluihin ja ennaltaehkäisevään toimintaan.

Toimiva asiakasohjaus muodostaa perustan palvelujen oikea-aikaiselle järjestämiselle. Sosiaalihuollon ohjaus ja neuvontapiste Polkua kehitetään osana asiakasohjauksen kokonaisuutta. Sosiaalipäivystys laajenee Akuutti24:n yhteyteen vuoden 2018 alusta lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Lastensuojelun sijaishuollon ja ympärivuorokautisten asumis- ja palvelujen tarvetta vähennetään kehittämällä kotiin vietäviä palveluja ja kotona asumista edistäviä arjen tuen palveluja. Perhe- ja omaishoitoa kehitetään yhteistyössä muiden toimialojen kanssa. Hallituksen muutosohjelmiin perustuvat Huomisen hyvinvointia lapsiperheille Päijät-Hämeessä ja Pähee OTE-kehittämishankkeet tukevat palvelurakenteen muutosprosessia. Toimiala on mukana valinnanvapautta edistävissä

kokeiluissa. Sosiaalisen kuntoutuksen työmuotojen kehittämistä jatketaan ja sosiaalinen luotto laajenee 1.8.2018 alkaen koko yhtymän alueelle. Pitkäaikaistyöttömien osallisuutta ja toimintakykyä edistetään aktivointityön tehostamisella ja kuntouttavan työtoiminnan kehittämisellä. Talousarviossa on varauduttu kotouttamistyön kasvaviin tarpeisiin. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen avovastaanotto toiminnan uusi toimintamalli otetaan käyttöön 1.1.2018.

Yhteistyön kehittämistä jatketaan kuntien ja järjestöjen kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kysymyksissä. ETEVA:n kanssa jatketaan valmistautumista valtakunnalliseen soite-uudistukseen. Yhteiset asiakas- ja potilastietojärjestelmät otetaan käyttöön vuoden 2018 alusta. Vuoden 2018 aikana valmistellaan sosiaalihuollon osalta Kantapalveluihin liittyminen ja uusia sähköisiä palveluja otetaan käyttöön.

Henkilöstömenot on budjetoitu siten, että olemassa oleva palvelutuotanto kyetään turvaamaan ja suunnitteilla olevat toiminnalliset muutokset toteuttamaan. Palvelurakenteen muutokset ja niistä syntyvät säästöt sekä yhtymän ja kuntien työnjaossa tapahtuvat muutokset on huomioitu talousarviossa. Oppilashuollon koulukuraattori- ja koulupsykologipal-

125 500
lastenneuvola-
asiakasta

4500
vammaispalveluiden
asiakasta

600
lastensuojeluasiakasta
kodin ulkopuolella

10
työpaja/
toimintakeskusta

18
vammaispalvelujen
asumisyksikköä

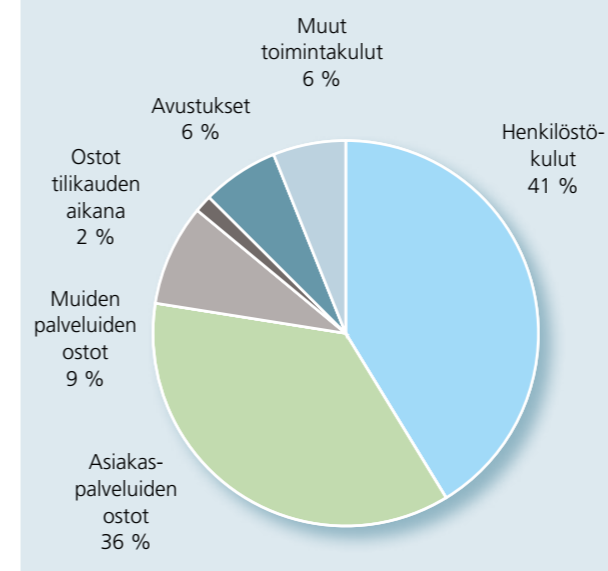
1600
työntekijää

KÄYTTÖTALOUSOSA (1000 €) Perhe- ja sosiaalipalvelut

	MTA1 2017	MTA 2017*	TA 2018	TA-%	SV 2019	SV 2020
Toimintatuotot	19 252	18 869	15 792	-16,3 %	16 016	15 989
Toimintakulut	-195 784	-182 019	-183 555	0,8 %	-185 391	-186 956
Sisäiset erät		-13 382	-15 037	12,4 %	-15 187	-15 339
Toimintakate	-176 532	-176 532	-182 800	3,6 %	-184 628	-186 474
Suunnitelman mukaiset poistot	-187	-187	-99	-47,1 %	-100	-101
Tilikauden tulos	-176 719	-176 719	-182 899	3,5 %	-184 728	-186 575

*TA 2018 kanssa vertailukelpoinen MTA 2017 on esitetty tässä sarakkeessa. Sisäisten erien käsittely muuttuu vuonna 2018 järjestelmämuutoksesta johtuen.

TOIMINTAKULUT TA 2018

velut kuuluvat kuntien järjestämisvastuulle 1.1.2018 alkaen ja monitoimikeskus Takatasku siirtyy Lahden kaupungille. Tulopuoli on pyritty arvioimaan realistisesti. Potilas- ja asiakasmaksutuotot perustuvat vuoden 2017 hyvinvointikuntayhtymässä noudatettuihin potilas- ja asiakasmaksuihin. Jäämistövaroja ei ole enää käytössä vuonna 2018.

Keskeiset toiminnalliset riskit liittyvät palvelutarpeiden kasvuun, työntekijöiden saatavuuteen ja toimitilakysymyksiin. Toimitiloihin liittyvät haasteet muodostavat merkittävän riskin sujuvalle palvelutoiminnalle. Kuntien omistamiin soite-kiinteistöihin liittyvät mahdolliset muutokset edellyttävät toimintojen uudelleenjärjestelyjä.

3.7 Ympäristöterveyskeskus

Vastuuhenkilö: toimialajohtaja Silja Mäkelä

Ympäristöterveyskeskuksen tarkoituksena on ehkäistä ennalta elinympäristöstä ihmiseen kohdistuvia terveysvaaroja ja haittoja, poistaa olemassa olevia terveyshaittoja sekä edistää eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Elinympäristön terveellisyys koetaan merkittävänä arvona, samoin lähellä tuotettu puhdas ruoka. Osana toimintaa tehdään kiinteää yhteistyötä muiden viranomaisten ja sidosryhmien kanssa ja tuodaan aktiivisesti terveydensuojelun näkökulma toimialueen kaavoitus-, ympäristölupa- ja rakennuslupaprosesseihin päätöksenteon pohjaksi. Keskeiset toimintaperiaatteet ovat joustavuus, tehokkuus ja asiakkaiden yhdenvertaisuus.

Ympäristöterveyskeskuksen strategisena painopisteenä on ennaltaehkäisevään toimintaan panostaminen. Tämä toteutetaan varaamalla riittävät resurssit asiakkaiden, kuntalaisten ja toimijoiden neuvontaan ja ohjaukseen sekä sidosryhmäyhteistyöhön. Valvontalainsäädännössä ja keskusvirastojen ohjeissa tapahtuu jatkuvasti muutoksia, jotka muuttavat työn luonnetta lisäten tarvetta toimijoiden ja kuntalaisten neuvontaan ja ohjaukseen. Eläinlääkintähuollossa lisätään panostusta terveydenhuoltotyöhön.

Tähän liittyen pyritään aktiivisesti lisäämään tiedottamista ja käyttämään uusia tiedotuskanavia. Vuonna 2018 on tarkoitus merkittävästi lisätä panostusta henkilöstön koulutukseen. Terveydensuojelun tulosalueella tavoitteena on rakennusterveysasiantuntijakoulutuksen hankkiminen kolmelle henkilölle.

Henkilöstöresurssi on tällä hetkellä riittävä ja valvontasuunnitelman mukaiset tavoitteet pystytään toteuttamaan. Riittävä osaaminen pystytään varmistamaan myös loma-aikoina. Resurssitarpeen arviointia hankaloittaa puuttuva keskusviranomaisen ohjeistus alkutuotannon valvonnasta. Tämä saattaa toteutuessaan lisätä resurssitarvetta. Kuntien ratkaisut toimitilakysymyksissä saattavat heijastua myös ympäristöterveydenhuoltoon eikä sen vaikutusta pystytä arvioimaan talousarvion laadinnan yhteydessä.

Taloudellinen tilanne on kohtuullinen. Toimialan tulot ja menot kasvavat 1 % vuoden 2017 muutostalousarvioon verrattuna. Ympäristöterveyskeskuksessa asiakkailta ja valvontakohteilta perittävien asiakasmaksutuottojen kertyminen riittävällä tasolla on varmistettu vuoden 2017 alusta voimaan tulleella maksutaksalla.

10 130
vastaanotto
käyntiä

3565
eläinlääkärikäyntiä
tiloilla

980
näytteen-
ottoa

10
toimipistettä

27
työntekijää

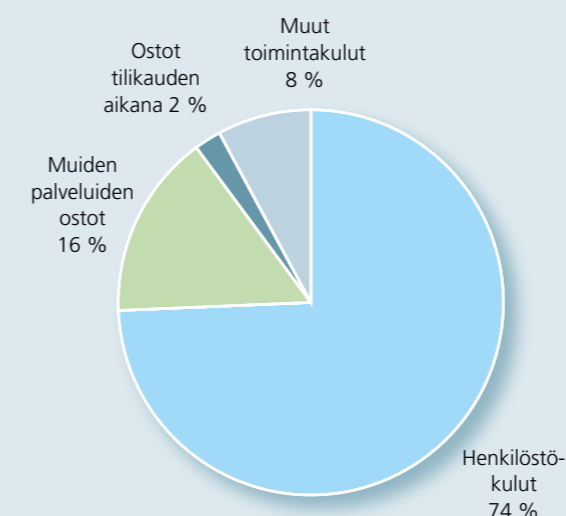
1315
tarkastusta

KÄYTTÖTALOUSOSA (1000 €) Ympäristöterveyskeskus

	MTA1 2017	MTA 2017*	TA 2018	TA-%	SV 2019	SV 2020
Toimintatuotot	466	466	497	6,7 %	502	507
Toimintakulut	-2 182	-2 056	-2 080	1,1 %	-2 100	-2 121
Sisäiset erät		-126	-172	36,3 %	-174	-175
Toimintakate	-1 716	-1 716	-1 755	2,2 %	-1 772	-1 790
Suunnitelman mukaiset poistot	-8	-8	-5	-32,7 %	-5	-5
Tilikauden tulos	-1 724	-1 724	-1 760	2,1 %	-1 777	-1 795

*TA 2018 kanssa vertailukelpoinen MTA 2017 on esitetty tässä sarakkeessa. Sisäisten erien käsittely muuttuu vuonna 2018 järjestelmämuutoksesta johtuen.

TOIMINTAKULUT TA 2018

3.8 Investoinnit

INVESTOINTIHANKKEET VUOSINA 2018 – 2020

(1000 €)

	KOKONAIS- KUSTANNUS	TA 2018	SV 2019	SV 2020
Uudisrakentamishankkeet		2 000	16 000	30 800
Rakennusvaihe 7; KESLE, synnytys, vuodeosastot, välinehuolto	120 000	2 000	16 000	30 800
Suunnittelu	5 000	2 000	1 000	800
Rakentaminen	85 000		15 000	30 000
Toimintavarustus	30 000			0
Perusparantamishankkeet (sisältää toiminnan tehostamiset)		2 000	2 000	2 000
Muu rakentaminen, rakennustekniset työt		2 000	2 000	2 000
Muut investointimenot		6 449	5 500	5 500
Tietojärjestelmähankkeet		660	1 500	1 500
Sairaalalaitteet ja -kalusto		4 963	4 000	4 000
Muut laitteet ja kalusto		90		
Osakkeet *)		736		
YHTEENSÄ		10 449	23 500	38 300

*) Vapaa-ajan kohteen hankinta, hallitus 15.12.2015 § 161.

4 PÄIJÄT-HÄMEEN HYVINVOINTIKUNTAYHTYMÄN PÄIJÄT-HÄMEEN LABORATORIOPALVELUJEN LIIKELAITOKSEN TAVOITTEET JA SITOVAT ERÄT VUODELLE 2018

Päijät-Hämeen laboratoriopalvelujen ja lääkehuollon liikelaitos
Ylijäämä ennen varausten muutoksia vähintään 0 euroa

5 PÄIJÄT-HÄMEEN HYVINVOINTIKUNTAYHTYMÄN SOSIAALIALAN OSAAMISKESKUS VERSO -LIIKELAITOKSEN TAVOITTEET JA SITOVAT ERÄT VUODELLE 2018

Sosiaalialan osaamiskeskus Verso -liikelaitos
Ylijäämä ennen varausten muutoksia vähintään 0 euroa

6.1 Tuloslaskelmat

Tuloslaskelmaosan sitovuus- ja kokonaistarkastelu:

Tuloslaskelmassa osoitetaan, kuinka kuntayhtymän tulo-rahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä taloudellisen käyttiän mukaisiin suunnitelmapoistoihin. Tuloslaskelman välituloksena esitetään toimintakate, vuosikate ja tilikauden tulos. Tuloslaskelma päättyy tilikauden ylijäämään tai alijäämään.

Toimintakate osoittaa sen määrän, joka käyttötalouden tuotoista jää käytettäväksi korko- ja muihin rahoituskuluihin sekä poistoihin ja arvonalennuksiin.

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on

keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelmapoistojen suuruinen, kuntayhtymän tulo-rahoitus olisi riittävä. Talousarviossa vuosikatteen osuus suunnitelmapoistoista on 96 %.

Tilikauden tulos kertoo tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotuksen, joka lisää tai vähentää kuntayhtymän vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Talousarviossa tilikauden tulokseksi on arvioitu - 521 000,00 euroa. Varausten muutosten jälkeen tilikauden ylijäämä on 0,00 euroa.

Liikelaitosten vaikutus yhtymän tulokseen esitetään kokonaistarkastelussa.

TULOSLASKELMAOSA (ei sisällä liikelaitoksia) (1000 €)

	MTA I_2017	MTA I_2017 *	TA_2018	SV_2019	SV_2020
Toimintatuotot	790 065	705 267	720 968	728 577	734 738
Myyntituotot			642 901		
Maksutuotot			61 254		
Tuet ja avustukset			5 356		
Muut toimintatuotot			11 456		
Toimintakulut	776 791	691 993	708 389	715 473	721 628
Henkilöstökulut			323 958		
Palvelujen ostot			257 112		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			62 637		
Avustukset			24 729		
Muut toimintakulut			39 953		
Toimintakate	13 274	13 274	12 579	13 104	13 110
Rahoitustuotot ja -kulut	-666	-666	-549	-554	-560
Korkotuotot	13	13	5		
Muut rahoitustuotot	65	65	90		
Korkokulut	500	500	400		
Muut rahoituskulut	244	244	244		
Vuosikate	12 608	12 608	12 030	12 550	12 550
Suunnitelman mukaiset poistot	13 129	13 129	12 550	12 550	12 550
Tilikauden tulos	-521	-521	-521	0	0
Varausten ja rahastojen muutos	521	521	521	0	0
Varausten muutos	521	521	521	0	0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	0	0	0	0	0

Yhtymän toiminta laajentui huomattavasti 1.1.2017. Vuoden 2016 luvut eivät ole vertailukelpoisia. Tästä syystä niitä ei esitetä vertailutietona laskelmissa.

*TA 2018 kanssa vertailukelpoinen MTA 2017 on esitetty tässä sarakekeussa.

Sisäisten erien käsittely muuttuu vuonna 2018 järjestelmämuutoksesta johtuen.

KOKONAISTARKASTELU (1000 €)

LIKELAITOSTEN VAIKUTUS YHTYMÄN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTAMISEEN

	*) Yhtymä pl. liikelaitokset TA 2018	Verso liikelaitos TA 2018	Laboratorio liikelaitos" TA 2018	Eliminoinnit Yhtymä	Eliminoinnit liikelaitokset	**) Yhtymän tuloslaskelmaosa ml. liikelaitokset TA 2018	**) Yhtymän tuloslaskelmaosa ml. liikelaitokset MTA I 2017	**) Yhtymän tuloslaskelmaosa ml. liikelaitokset TPE 2017
Toimintatuotot	720 968	1 521	42 622	-4 826	-40 729	719 557	704 198	697 000
Myyntituotot, ulkoiset	638 075	141	2 130	0	0	640 346	623 553	619 000
Myyntituotot, sisäiset	4 826	236	40 493	-4 826	-40 729	0		
Maksutuotot	61 254	0	0	0	0	61 254	60 714	60 700
Tuet ja avustukset	5 356	1 143	0	0	0	6 499	7 882	5 800
Muut toimintatuotot	11 456	1	0	0	0	11 457	12 049	11 500
Toimintakulut	708 389	1 521	41 529	-40 729	-4 826	705 884	689 858	694 600
Henkilöstökulut	323 958	1 158	10 519	0		335 635	347 098	331 000
Palvelujen ostot	237 174	218	3 958			241 349	218 283	238 500
Palvelujen ostot, sisäiset	19 939	80	4 746	-19 939	-4 826	0		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	41 847	9	21 453			63 309	63 164	62 800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, sisäiset	20 790	0	0	-20 790	0	0		
Avustukset	24 729	0	0			24 729	21 723	21 200
Muut toimintakulut	39 953	56	853			40 862	39 590	41 100
Toimintakate	12 579	0	1 094	35 903	-35 903	13 672	14 340	2 400
Rahoitustuotot ja -kulut	-549	0	-1	-1	1	-550	-673	-450
Korkotuotot	4	0	0			4	6	
Korkotuotot, sisäiset	1	0	0	-1		0		
Muut rahoitustuotot	90	0	0			90	65	
Korkokulut	400	0	0			400	500	
Korkokulut, sisäiset	0	0	1		-1	0		
Muut rahoituskulut	244	0	0			244	244	
Vuosikate	12 030	0	1 093	35 902	-35 902	13 122	13 667	1 950
Poistot ja arvonalentumiset								
Suunnitelman mukaiset poistot	12 550	0	1 093			13 643	14 188	13 400
Tilikauden tulos	-521	0	0	35 902	-35 902	-521	-521	-11 450
Poistoeron lisäys(-)tai vähennys(+)			170			170	170	170
Vapaaehtoisten varausten lisäys(-) tai vähennys(+)	521					521	521	
Tilikauden yli-/alijäämä	0	0	170	35 902	-35 902	170	170	-11 280

*) sisältää yhtymän ja liikelaitosten väliset sisäiset erät

**) yhtymän ulkoinen tuloslaskelma

6.2 Rahoituslaskelmat

Rahoituslaskelmaosan sitovuus- ja kokonaistarkastelu:

Rahoituslaskelmaosan sitovuus- ja kokonaistarkastelu:

Rahoituslaskelmaan kootaan käyttötalous-, tuloslaskelma- ja investointiosan tulojen ja menojen aiheuttama kassavirta (toiminnan rahavirta). Lisäksi rahoituslaskelmaan merkitään

kuntayhtymän lainakannan ja oman pääoman muutokset sekä arvio muutoksista muissa maksuvalmiuden erissä (rahoituksen rahavirta). Rahoituslaskelma päättyy osoittamaan talousarvion vaikutusta kuntayhtymän maksuvalmiuteen. Vaikutus vuoden 2018 talousarvion mukaan on 0 euroa. Uutta lyhytaikaista lainaa otetaan 0,865 miljoonaa euroa. Pitkäaikaista lainaa ei ennakoida otettavan.

Liikelaitosten vaikutus yhtymän rahoitukseen esitetään kokonaistarkastelussa.

RAHOITUSOSA (ei sisällä liikelaitoksia) (1000 €)

	MTA I_2017	TA 2018	SV 2019	SV 2020
Toiminta ja investoinnit				
Toiminnan rahavirta	12 608	12 030	12 550	12 550
Vuosikate	12 608	12 030	12 550	12 550
Tulorahoituksen korjaukset	0	0		
Investointien rahavirta	10 999	10 449	23 500	38 300
Investointimenot	12 267	10 449	23 500	38 300
Rahoitusosuudet investointimenoihin				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 268	0		
Toiminta ja investoinnit, netto	1 609	1 581	-10 950	-25 750
Rahoitustoiminta				
Antolainauksen muutokset	-3 899	163	163	163
Antolainasaamisten lisäykset (-) (ulkoiset)	862	0		
Antolainasaamisten lisäykset (-) (sisäiset)	3 200	0		
Antolainasaamisten vähennykset (+) (sisäiset)	163	163	163	163
Lainakannan muutokset	391	-1 744	10 791	25 600
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)	0	0	13 400	28 600
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (-)	2 609	2 609	2 609	3 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos (+/-)	3 000	865		
Oman pääoman muutokset (+/-)	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset (+/-)	2 024	0	0	0
Rahoitustoiminta	-1 484	-1 581	10 954	25 763
Vaikutus maksuvalmiuteen	126	0	4	13

Yhtymän toiminta laajentui huomattavasti 1.1.2017. Vuoden 2016 luvut eivät ole vertailukelpoisia. Tästä syystä niitä ei esitetä vertailutietona laskelmissa.

KOKONAISTARKASTELU (1000 €)

LIKELAITOSTEN VAIKUTUS YHTYMÄN TOIMINNAN RAHOITUKSEEN RAHOITUSLASKELMA

	*) Yhtymä pl. liikelaitokset TA 2018	Verso liikelaitos TA 2018	Laboratorio liikelaitos TA 2018	Eliminoinnit Yhtymä	liikelaitokset	**) Yhtymän Rahoitusosa ml. TA 2018
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta	12 030	0	1 093	35 902	-35 902	13 122
Vuosikate	12 030	0	1 093	35 902	-35 902	13 122
Investointien rahavirta	-10 449	0	-571	0	0	-11 020
Investointimenot	10 449	0	571			11 020
Investointitulot	0	0	0			0
Toiminta ja investoinnit, netto	1 581	0	522	35 902	-35 902	2 102
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset	163	0	0	-163	0	0
Antolainasaamisten vähennys(+), liikelaitoksilta	163	0	0	-163		0
Lainakannan muutokset	-1 744	0	-163	0	163	-1 744
Pitkäaikaisten lainojen lisäys(+)	0	0	0		0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys(-)	2 609	0	0	0	0	2 609
Pitkäaikaistenlainojen vähennys(-) kuntayht.	0	0	163	0	-163	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos(+/-)	865					865
Rahoitustoiminta	-1 581	0	-163	-163	163	-1 744
Vaikutus maksuvalmiuteen	0	0	359	35 739	-35 739	359

*) sisältää yhtymän ja liikelaitosten väliset sisäiset erät

**) yhtymän ulkoinen tuloslaskelma

Kuntien maksuosuuksien kokonaismäärä vuodelle 2018 on 599,5 miljoonaa euroa, joka on prosentin suurempi kuin vuoden 2017 talousarvio.

Kuntalaskutus toteutetaan kaikilla toimialoilla kiinteänä ennakkolaskutuksena. Laskutus tapahtuu kahdesti kuukaudessa. Lopulliseen maksosuuden määrään vaikuttaa kunkin kunnan palvelujen käyttö.

Yhtymä seuraa omaa toimintaansa myös tuotekohtaisesti. Niin sanottuihin peruspalveluihin ollaan luomassa tuotteistus ja toteuttamassa kustannuslaskenta sekä hinnoittelu. Tavoite on, että uusien tuotteiden kirjaaminen voidaan aloittaa vuoden 2018 alussa. Erikoissairaanhoidon somaattisessa vuodeosastohoidossa on käytössä DRG-tuotteistus ja -hinnoittelu, poliklinikoilla hintaryhmäkohtainen tuotteistus ja käyntihinta sekä psykiatrisessa vuodeosastohoidossa hoitopäiväperusteinen tuotteistus ja hinnoittelu. Ympäristöterveydenhuollossa ja päivystyskeskuksessa on käytössä oma tuotteistus ja hinnoittelu. Ensihoitokeskuksessa on käytössä erikseen päätetty kustannusten kohdennusmalli.

Erityismaksuosuuksilla katetaan potilasvakuutusmaksusta johtuvat tilikauden menot sekä ne yksittäisen potilaan hoidosta kalenterivuoden aikana aiheutuneet palvelumaksut, jotka ylittävät valtuuston vuosittain vahvistaman enimmäismäärän. Erityismaksuosuus peritään kustannusosuuksina asukaslukujen suhteessa. Kalliin hoidon tasausraja on 80 000 euroa.

Ennakkolaskutuksen ja todellisen käytöstä aiheutuvien kustannusten tasapainoa seurataan. Lopullisia maksuosuuksia määrittäessä kuntakohtainen jako toteutetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Tarvittaessa kuntien kanssa käydään perussopimuksen 25 §:n mukaisesti neuvotteluja palvelusopimusten muuttamisesta.

Arvio toimialakohtaisista palvelujen käytön nettokustannuksista kunnittain vuonna 2018 on liitteenä nro 2.

1. Erikoissairaanhoidon ja Päivystyskeskuksen suoritearviot vuonna 2018
2. Arvio toimialakohtaisista palvelujen käytön nettokustannuksista jäsenkunnittain vuonna 2018
3. Päijät-Hämeen laboratoriopalvelujen ja lääkehuollon liikelaitos, talousarvio ja toimintasuunnitelma 2018 sekä taloussuunnitelma 2018 - 2020 (erillinen liite)
4. Sosiaalialan osaamiskeskus Verso -liikelaitos, talousarvio ja toimintasuunnitelma 2018 sekä taloussuunnitelma 2018 - 2020 (erillinen liite)

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä

Liite 1. Erikoissairaanhoidon ja Päivystyskeskuksen suoritearviot vuonna 2018

KUNTALASKUTETTAVAT TUOTTEET

Erikoissairaanhoidon oma toiminta	Toteuma 2016	Suunnitelma 2018
DRG-jaksot	33 350	32 070
Käynnit somatiikka	291 413	305 290
Laskutusperusteiset hoitopäivät somatiikka	421	550
Käynnit psykiatria	80 226	93 190
Laskutusperusteiset hoitopäivät psykiatria	30 722	30 220

Erikoissairaanhoidon sisältää operatiivisen, konservatiivisen, kuntoutuksen ja psykiatrian erikoissairaanhoidon suoritteet.

Päivystyskeskuksen oma toiminta	Toteuma 2016	Suunnitelma 2018
Päivystyskäynnit	90 850	88 000
Hammaspäivystyskäynnit	11 203	12 400
Päivystysosaston hoitopäivät	11 811	15 000

Liite 2. Arvio toimialakohtaisista palvelujen käytön nettokustannuksista jäsenkunnittain vuonna 2018

Jäsenkunta	Erikoissairaanhoidon			Päivystyskeskus			Ensihoitokeskus		
	MTA 2017	TA 2018	m%	MTA 2017	TA 2018	m%	MTA 2017	TA 2018	m%
Asikkala	7 951 000	8 062 733	1,4 %	779 100	790 048	1,4 %	619 000	627 699	1,4 %
Hartola	3 279 700	3 323 261	1,3 %	247 900	251 193	1,3 %	378 200	383 223	1,3 %
Heinola	20 562 000	21 000 647	2,1 %	1 097 600	1 121 015	2,1 %	1 194 400	1 219 880	2,1 %
Hollola	22 987 200	23 323 866	1,5 %	2 752 000	2 792 305	1,5 %	861 200	873 813	1,5 %
Iitti	7 071 600	7 171 586	1,4 %	515 300	522 586	1,4 %	590 000	598 342	1,4 %
Kärkölä	4 762 600	4 829 252	1,4 %	592 200	600 488	1,4 %	287 400	291 422	1,4 %
Lahti	116 055 200	117 766 042	1,5 %	14 893 800	15 113 359	1,5 %	3 111 800	3 157 673	1,5 %
Myrskylä	1 718 500	1 743 427	1,5 %	151 500	153 698	1,5 %	103 100	104 595	1,5 %
Orimattila	15 313 900	15 535 243	1,4 %	1 491 100	1 512 652	1,4 %	781 500	792 796	1,4 %
Padasjoki	3 481 900	3 527 948	1,3 %	288 300	292 113	1,3 %	358 100	362 836	1,3 %
Pukkila	1 921 100	1 948 950	1,4 %	137 600	139 595	1,4 %	96 500	97 899	1,4 %
Sysmä	4 217 900	4 303 954	2,0 %	317 300	323 774	2,0 %	427 100	435 814	2,0 %
Yhteensä	209 322 600	212 536 911	1,5 %	23 263 700	23 612 825	1,5 %	8 808 300	8 945 992	1,6 %

Jäsenkunta	Peruspalvelut yhteensä			Ympäristöterveydenhuolto			Hyvinvointiyhtymän perustamiskustannukset		Kaikki yhteensä		
	MTA 2017	TA 2018	m%	MTA 2017	TA 2018	m%	MTA 2017	TA 2018	MTA 2017	TA 2018	m%
Asikkala	18 220 400	18 476 447	1,4 %	242 800	246 212	1,4 %	111 600	0	27 923 900	28 203 139	1,0 %
Hartola	8 014 900	8 121 355	1,3 %	142 400	144 291	1,3 %	39 200	0	12 102 300	12 223 323	1,0 %
Heinola				255 100	260 542	2,1 %	259 300	0	23 368 400	23 602 084	1,0 %
Hollola	42 470 100	43 092 109	1,5 %	258 400	262 184	1,5 %	318 900	0	69 647 800	70 344 278	1,0 %
Iitti	14 345 300	14 548 130	1,4 %				92 300	0	22 614 500	22 840 645	1,0 %
Kärkölä	9 611 500	9 746 012	1,4 %	143 100	145 103	1,4 %	60 900	0	15 457 700	15 612 277	1,0 %
Lahti	206 963 600	210 014 580	1,5 %				1 601 000	0	342 625 400	346 051 654	1,0 %
Myrskylä	3 936 300	3 993 397	1,5 %	53 900	54 682	1,5 %	26 600	0	5 989 900	6 049 799	1,0 %
Orimattila	31 543 300	31 999 219	1,4 %	352 500	357 595	1,4 %	218 200	0	49 700 500	50 197 505	1,0 %
Padasjoki	8 715 800	8 831 067	1,3 %	58 500	59 274	1,3 %	41 200	0	12 943 800	13 073 238	1,0 %
Pukkila	3 765 900	3 820 493	1,4 %	53 400	54 174	1,4 %	26 600	0	6 001 100	6 061 111	1,0 %
Sysmä				183 800	187 550	2,0 %	53 000	0	5 199 100	5 251 091	1,0 %
Yhteensä	347 587 100	352 642 809	1,5 %	1 743 900	1 771 607	1,6 %	2 848 800	0	593 574 400	599 510 144	1,0 %